

Dreptul Uniunii Europene

Februarie 2011

Jurisprudență	1
Legislație	3

Februarie 2011

Jurisprudență

Dreptul Uniunii Europene

Hotărârea Curții din data de 3 februarie 2011 în cauza C-359/09 (*Ebert*) privește libertatea exercitării profesiei de avocat în Uniune, potrivit Directivei 89/48/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1988 privind sistemul general de recunoaștere a diplomelor de învățământ superior acreditate pentru formarea profesională cu durata minimă de trei ani („**Directiva nr. 89/48/CE**”) și a Directivei 98/5/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 1998 de facilitare a exercitării cu caracter permanent a profesiei de avocat într-un stat membru, altul decât cel în care s-a obținut calificarea („**Directiva nr. 98/5/CE**”).

Situația a plecat de la cererea unui cetățean german, înscris în baroul din Germania, ca Budapesti Ügyvédi Kamara (Asociația Avocaților Budapesta) să îi recunoască dreptul de a utiliza titlul de „*ügyvéd*” (avocat în Ungaria), fără a fi membru al asociației ungare respective. Reclamantul avea studii de drept și dobândise dreptul de a exercita profesia de avocat în cadrul asociațiilor profesionale specifice din Germania. În plus, el dobândise titlul de doctor în drept în Ungaria.

Instanța de trimitere a întrebat mai întâi dacă Directiva nr. 98/5/CE exclude aplicarea Directivei nr. 89/48/CE, astfel că normele detaliate prevăzute în Directiva nr. 98/5/CE sunt singurul mijloc pentru avocații din alte state membre de a avea acces la titlul de avocat acordat de alt stat membru gazdă, sau dacă cele două directive se completează reciproc, prin stabilirea, pentru avocați din statele membre, a două modalități de a obține accesul la profesia de avocat într-un stat membru gazdă.

Curtea a considerat că, deși există mențiunea expresă în cadrul Directivei 89/48/CEE că aceasta nu se aplică profesiilor care fac obiectul unei directive speciale, cele două directive instituie două căi de acces diferite la profesia de avocat într-un stat membru gazdă sub titlul profesional al acestuia din urmă.

Astfel în baza Art. 10 din Directiva 98/5/CE, un avocat care profesază sub titlul profesional din statul membru de origine și care a desfășurat efectiv și cu regularitate, pe o perioadă de trei ani în statul membru gazdă profesia de avocat, este exceptat de la condițiile prevăzute de Art. 4 alin. (1) lit. b) din Directiva 89/48/CEE pentru a fi admis în profesia de avocat în statul membru gazdă (și anume: efectuarea unui stagiu de adaptare sau trecerea unei probe de aptitudine pentru accesul la o profesie reglementată, dacă solicitantul deține o diplomă

recunoscută în conformitate cu Directiva 89/48/CEE).

Pe de altă parte, în condițiile expuse mai sus, avocatul, în special cel care nu îndeplinește condiția desfășurării unei activități efective și regulate cu o durată de cel puțin trei ani în statul membru gazdă, are posibilitatea de a obține admiterea în profesia de avocat sub titlul acestui stat invocând Directiva 89/48/CEE. Acesta poate să impună, în orice moment, ca diploma lui să fie recunoscută în conformitate cu Directiva 89/48/CEE, sub rezerva condițiilor suplimentare impuse de statul gazdă.

Instanța de trimitere a mai întrebat dacă Directivele nr. 89/48/CE și 98/5/CE se opun unei reglementări naționale care impune cerința de a fi membru al unei entități, precum o asociație profesională a avocaților, pentru acordarea dreptului de a practica profesia de avocat cu titlul profesional aferent în statul membru gazdă.

Curtea consideră că, din interpretarea Art. 3 și 6 din Directiva 89/48/CEE, atunci când o persoană deține o diplomă cerută într-un stat membru pentru exercitarea unei profesii, aceasta are dreptul să fie admisă în acea profesie în aceleași condiții precum resortisanții statului gazdă, inclusiv prin conformarea la normele profesionale ale respectivului stat membru.

Aceeași concluzie se desprinde și din Art. 6 al Directivei 98/5/CE care prevede că avocatul care profesează sub titlul profesional din statul membru de origine într-un stat membru gazdă se supune aceluiași norme profesionale și deontologice ca și avocații din acest stat membru.

Prin urmare, niciuna din directivele mai sus menționate nu interzic aplicarea, în privința oricărei persoane care exercită profesia de avocat pe teritoriul unui stat membru, în special în ceea ce privește accesul la aceasta, a dispozițiilor naționale, fie acestea acte cu putere de lege sau acte administrative, justificate de interesul general, precum normele privind organizarea, deontologia, controlul și răspunderea, inclusiv atunci când acestea instituie obligația de a fi membru al unei entități, precum o asociație profesională a avocaților.

Pe 23 februarie 2011 a fost publicată Directiva 2011/7/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale ("Directiva nr. 2011/7/UE"). Ea constituie o reformare a vechii reglementări în domeniu, Directiva nr. 2000/35/CE, care este abrogată cu efect de la data de 16 martie 2013.

Directiva nr. 2011/7/UE a fost adoptată pe fondul constatării faptului că, deși

Legislație

mărfurile sunt livrate sau serviciile sunt prestate, numeroase facturi corespunzătoare acestora sunt achitate mult după scadență, afectând lichiditățile întreprinderilor și complicând situația financiară a acestora. Legislativul european a avut în vedere că întârzierea în efectuarea plăților constituie o încălcare a contractului care, în majoritatea statelor membre, a devenit atractivă din punct de vedere financiar pentru debitori, datorită dobânzilor mici sau inexistente aplicate pentru întârzierea în efectuarea plăților și/sau a procedurilor greoaie de acțiune, care trebuie corectată prin schimbarea decisivă în direcția creării unei culturi a efectuării prompte a plăților.

La fel ca în reglementarea anterioară, Directiva nr. 2011/7/UE se aplică tuturor plăților efectuate în cadrul tranzacțiilor comerciale. Caracterul comercial nu este cel stabilit potrivit dreptului intern, ci se referă la orice tranzacție între întreprinderi sau între acestea și autorități publice, care conduc la furnizarea de bunuri sau prestarea de servicii contra cost. Noțiunea de întreprindere cuprinde orice organizație care nu este autoritate publică și care desfășoară o activitate economică sau profesională independentă. Statele membre pot excepta datoriile care sunt subiect al procedurilor de insolvență instituite împotriva debitorului.

Statele membre au obligația de a garanta posibilitatea creditorului de a percepe dobândă pentru efectuarea cu întârziere a plăților câtă vreme acesta și-a îndeplinit obligațiile contractuale și legale iar prețul nu a fost primit la scadență, cu excepția cazului în care întârzierea nu este imputabilă debitorului. În acest scop, statele membre trebuie să asigure faptul că debitorul este de drept în întârziere iar creditorului nu i se cere formalitatea unei notificări. Toate aceste aspecte erau reglementate identic și de Directiva nr. 2000/35/CE, astfel încât la acest moment ele ar trebui să fi fost deja implementate în legislațiile statelor membre.

Directiva nr. 2011/7/UE nu aduce vreo inovație nici în materia ratei de referință și a dobânzii legale pentru întârzierea efectuării plăților pe care le reglementează. Astfel, "rată de referință" are un sens diferit după cum statul membru folosește moneda euro sau nu, iar în cazul României va continua să însemne dobânda de referință a Băncii Naționale a României. Nivelul dobânzii legale pentru întârzierea efectuării plăților este, potrivit Directivei nr. 2011/7/UE, egal cu valoarea ratei de referință plus cel puțin opt puncte procentuale, față de șapte puncte procentuale potrivit Directivei nr. 2000/35/CE. Părțile pot însă deroga prin contract, stabilind o dobândă convențională, sub condiția ca această clauză să nu fie inechitabilă pentru creditor.

Termenul general de plată aplicabil în tranzacțiile comerciale, egal cu 30 de zile calendaristice, după trecerea căruia se poate percepe dobânda convențională sau cea legală, după caz, nu este o noutate ci este preluat din Directiva nr. 2000/35/CE. Aceeași observație este valabilă și în ce privește reglementarea momentului de la care începe să curgă termenul de 30 de zile. Directiva nr. 2011/7/UE aduce în plus doar limitarea termenului de plată stabilit contractual la cel mult 60 de zile calendaristice, și acesta diluat de consacrarea posibilității ca părțile să convină un termen mai mare sub condiția de a nu fi calificat drept clauză inechitabilă pentru creditor.

Principala noutate adusă de Directiva nr. 2011/7/UE constă în **reglementarea cu titlu special a regimului aplicabil plăților în tranzacțiile dintre întreprinderi și autoritățile publice**. În acest domeniu Directiva reglementează un termen de plată de 30 de zile calendaristice, cu excluderea posibilității ca părțile să reglementeze contractual data primirii facturii. Statele membre pot prelungi termenul de plată la cel mult 60 de zile calendaristice, exclusiv pentru două categorii de autorități publice: (i) întreprinderi publice (adică autorități care la rândul lor furnizează bunuri și servicii pe piață), care trebuie să se conformeze cerințelor de transparență prevăzute în Directiva nr. 2006/111/CE privind transparența relațiilor financiare dintre statele membre și întreprinderile publice; și (ii) entități publice care furnizează îngrijiri medicale și care sunt certificate în acest sens. Termenul de plată poate fi stabilit contractual la mai mult de 30 de zile, cu condiția să fie justificat în mod obiectiv ținând cont de natura sau caracteristicile specifice ale contractului, însă **nu poate depăși în niciun caz 60 de zile calendaristice**.

O altă noutate reglementată de Directiva nr. 2011/7/UE este stabilirea unei **compensații minime pentru costurile de recuperare**. Astfel, fără a elimina dreptul creditorului de a solicita, potrivit dreptului național, despăgubiri pentru cheltuielile de recuperare ocazionate, acesta va avea dreptul de a primi în mod automat o sumă fixă de 40 EUR.

Acolo unde părțile contractului pot deroga de la prevederile Directivei nr. 2011/7/UE **clauzele respective sunt valabile numai dacă nu sunt inechitabile pentru creditor**, aceasta condiție fiind de asemenea o reglementare nouă. Caracterul inechitabil trebuie stabilit de la caz la caz, în funcție de natura produselor sau serviciilor, existența unei justificări obiective, încadrarea în uzanțele comerciale și respectarea bunei-credințe. Excluderea aplicării dobânzilor pentru plata cu întârziere sau a compensării cheltuielilor de recuperare trebuie considerate clauze

vădit inechitabile.

Sub acest aspect trebuie menționat că varianta publicată în limba română a Directivei nr. 2011/7/UE pare să conțină o eroare de traducere. Cel puțin variantele în limbile engleză, franceză și germană precizează că excluderea aplicării dobânzilor pentru plata cu întârziere trebuie considerată clauză vădit inechitabilă, în vreme ce excluderea compensării cheltuielilor de recuperare trebuie prezumată vădit inechitabilă. Diferența nu ține doar de exprimare, ci implică faptul că în ce privește excluderea compensării cheltuielilor de recuperare s-ar putea face proba contrară, aspect incompatibil cu varianta în limba română.

Reglementarea posibilității rezervării dreptului de proprietate până la primirea integrală a plății și procedura simplificată aplicabilă creanțelor necontestate sunt cvasi-similare reglementării anterioare cuprinse în Directiva nr. 2000/35/CE, astfel că nu comportă implicații de transpunere în legislația națională.

Termenul de transpunere al Directivei nr. 2011/7/UE este 16 martie 2013, iar statele membre au posibilitatea de a alege dacă exclud din sfera aplicării contractele încheiate înainte de această dată. Tot de la 16 martie 2013 se abrogă Directiva nr. 2000/35/CE, care va continua să se aplice numai în ce privește contractele încheiate mai înainte și excluse de statele membre prin legea de transpunere a Directivei nr. 2011/7/UE.

Autori

andreea.lisievi@tuca.ro

ruxandra.frangeti@tuca.ro

Detalii contact:

Piața Victoriei
Șoseaua Nicolae Titulescu nr. 4-8
America House, aripa de vest, et. 8
Sector 1
București 011141
România

 (40-21) 204 88 90

 (40-21) 204 88 99

 office@tuca.ro

 www.tuca.ro

Disclaimer

Acest material informativ are numai un caracter orientativ. Scopul său nu este de a oferi consultanță juridică cu caracter definitiv, care se va solicita conform fiecărei probleme legale în parte.

Pentru detalii și clarificări privind oricare dintre subiectele tratate în Buletinul Legislativ, persoanele de contact sunt:

Florentin Țuca, Avocat asociat coordonator (florentin.tuca@tuca.ro)

Cornel Popa, Avocat asociat (cornel.popa@tuca.ro)

Cristian Radu, Avocat colaborator coordonator (cristian.radu@tuca.ro)